

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๗

(สมัยสามัญ)

วันอังคารที่ ๒๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๕๕ (สมัยสามัญ) พ.ศ. ๒๕๖๕

สารบัญ

๕๘
ครั้งที่ ๕๗/๒๕๒๕

นายกรัฐมนตรีได้แถลง นโยบาย ของ รัฐบาล เพื่อ ให้ สภาดงมตคความไว้ ใจในคณะรัฐมนตรี	๖๖๖-๖๗๕
มติคัดค้านของคณะรัฐมนตรี ว่า ด้วย ร่างพระราช บัญญัติ เทียบตำแหน่ง รัฐมนตรีกับ ตำแหน่ง เสนาบดีแต่ ก่อนพุทธศักราช ๒๕๒๕	๖๗๕-๖๗๗
คำแถลงนโยบายของรัฐบาล	๖๗๗-๗๑๕

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๗/๒๔๗๕ (วิสามัญ)

วันอังคารที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

สมาชิกมาประชุม ๖๐ นาย

ประธานสภาฯ กล่าวว่่า วันนี้นายกรัฐมนตรีได้เสนอญัตติว่า ด้วยนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้สภาพมติดความได้ใจในคณะรัฐมนตรี ซึ่งพระมหากษัตริย์ได้ทรงตั้งตามรัฐธรรมนูญฯ

นายกรัฐมนตรีแถลงข้อที่ประชุมว่า บรรดาพวกของข้าพเจ้า ณ บัดนี้ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่บริหารราชการตามที่ปรากฏอยู่แต่ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ในการที่จะบริหารราชการต่อไปนั้นจะต้องได้รับความไว้วางใจของสภานี้ก่อนจึงจะปฏิบัติราชการต่อไปได้ และก่อนที่จะมาขอความได้ใจ คณะรัฐมนตรีจึงตกลงกันคิดจะเสนอนโยบายในราชการของรัฐบาลที่จะพึงกระทำต่อไป ดังที่เจ้าพนักงานได้แจกให้ทั่วกันแล้ว กล่าวคือเป็นโครงการนี้ที่รัฐบาลดำริจะทำ มิใช่จะขอให้แก้ไขอย่างใดมิได้ ฉะนั้นจึงขออ่านเสนอข้อที่ประชุม (ดังที่ได้แนบไว้ท้ายรายงานนี้) ครั้นแล้วได้กล่าวว่่า

ที่ได้อ่านเสนอมานี้เป็นนโยบายของรัฐบาลต่างๆ ที่คิดจะดำเนินการต่อไปเมื่อได้รับความไว้วางใจของสภาฯ ถ้าสมาชิกผู้ใดสงสัยที่จะได้ถามว่ากล่าวอย่างไรดี คณะรัฐมนตรีมีความยินดีที่จะรับฟัง

ประธานสภาฯ ถามว่าที่นายกรัฐมนตรีอ่านเสนอมานี้เป็นญัตติหรือไม่ และถ้าจะให้ซักถามแล้วเห็นว่าจะต้องให้เวลาได้พิจารณา

นายกรัฐมนตรีตอบว่า ที่เสนอมานี้ไม่ใช่เป็นญัตติ เป็นโปลีซีที่ดำเนินการต่อไป แม้ว่าสภาเห็นชอบและให้ความไว้วางใจแล้ว คณะรัฐมนตรีจะได้มีโอกาสปฏิบัติกรไปตามนี้

ประธานสภาฯ กล่าวว่ ตามความเข้าใจเห็นว่าจะให้สภานลงมติให้ความไว้วางใจตลอดจนข้อความในนโยบายตั้งที่นายกรัฐมนตรีได้อ่านมาแล้วนั้นด้วย

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่ ต้องขอรับประทานโทษ ถ้าแม้ว่าความที่ข้าพเจ้าได้ ชี้แจงมาแล้วนั้นทำให้เป็นที่เข้าใจความหมายผิดกระนั้นก็ข้าพเจ้าขอโอกาสที่ถลงอีกครั้งหนึ่ง คือว่าตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น หรือที่จะกล่าวต่อไปนี้มีใจความว่าคณะรัฐมนตรีนพระมหากษัตริย์ได้ทรงเลือกตั้งแต่งตั้งเพื่อบริหารราชการแผ่นดินตามความในรัฐธรรมนูญ จึงได้ปรึกษาหารือตกลงกันว่าในการที่จะบริหารราชการนั้น ควรจะวางหลักนโยบายของรัฐบาลนำมาเสนอสภา เพื่อขอรับความไว้วางใจตั้งที่ปรากฏความในมาตรา ๔๑ แห่งรัฐธรรมนูญ

ว่าคณะรัฐมนตรีจะบริหารราชการได้ก็ด้วยความไว้วางใจของสภา
ฉะนั้นคณะรัฐมนตรีจึงได้นำนโยบายนั้นมาเสนอต่อสภาดังที่ได้แจกไป
แล้ว เพื่อแสดงแนวความคิดในอันที่จะปฏิบัติราชการต่อไปตามหลัก
นั้น จึงมีบัญญัติว่าสภาจะไว้วางใจให้ปฏิบัติราชการตามนั้นหรือไม่ เมื่อ
สภาเห็นชอบตามนโยบายนั้นแล้ว คณะรัฐมนตรีก็จะได้ร่วมมือและมี
โอกาสดำเนินการต่อไปได้

ประธานสภาฯ กล่าวว่ ในการที่จะให้สภาลงมติให้ความไว้วางใจ
แก่คณะรัฐมนตรีเพื่อปฏิบัติราชการไปตามนโยบายที่กล่าวนี้ เห็นว่าข้อ
ความในนโยบายยืดยาวมาก ย่อมเป็นการยากที่จะให้เป็นไปได้ และ
ก็รู้สึกว่าจะมีสมาชิกบางคนคงรู้สึกเหมือนใจข้าพเจ้าบ้าง และเมื่อ
ยังไม่เป็นที่เข้าใจกันดีเช่นนี้จะวิตความไว้วางใจอย่างไร แต่ถ้าจะให้
วิตเฉพาะตัวบุคคลนั้นก็เห็น อีกปัญหาหนึ่งสำหรับในที่นี้ หวังใจว่า
สมาชิกคงจะเข้าใจตามคำชี้แจงถึงความมุ่งหมายซึ่ง นายกรัฐมนตรี
อธิบายมาแล้ว ฉะนั้นถ้าผู้ใดสงสัยอย่างใดก็ขอให้ถามขึ้น

นายสงวน ตุลารักษ์ ถามว่านโยบายที่จะดำเนินการต่อไปนั้นดำเนินการ
ตามลักษณะอะไร และอีกประการหนึ่งคณะรัฐมนตรีได้พร้อมที่จะทำ
ตามนั้นหรือเปล่า

นายกรัฐมนตรีตอบว่า ตามที่ได้อ่านมาแล้วนั้น เป็นนโยบาย
ของรัฐบาลซึ่งได้กำหนดไว้ว่าจะร่วมมือกันทำทั้งหมดส่วนที่ว่ามติใด
นั้น ก็คือว่าเราจะจัดในทางรวมทั้งในทางให้กำเหนิดและทางจำหน่าย

กับอื่น ๆ และสมัครสมานผลประโยชน์ของคนทุกชั้นทุกคณะ มิใช่ว่าจะเอาของ ๆ คนหนึ่งมาทิ้งขว้างเพื่อประโยชน์ของคนอีกหมู่หนึ่ง นั้น มิใช่

พระยามนชาตุราช กล่าวว่ ตามโครงการนี้มีความเห็นที่ดีด้วย แต่รู้สึกว่เวลานี้มีกิจการสำคัญน่าจจะรีบเร่งทำเสียก่อนคือเรื่องเข้าซึ่งถึงอยู่แต่ในขณะนี้ เห็นว่ควรจะจัดเรื่องนี้โดยเร็ว เพราะเหตุว่ตามทว่รัฐธรรมนูญคณะนี้จะอายุอยู่ไม่เท่าใดนี้ด้วยแล้ว ก็ยังเห็นว่เรื่องนี้ควรจะทำก่อนอื่น

พระยาราชวังสันตอบว่ ที่พระยามนชาตุราช กล่าวนั้นเป็นเรื่องรายละเอียด (detail) สำหรับการรับรองนโยบายนั้นถ้าจะให้พูดถึงรายละเอียดแล้วทุกอย่างไม่มีที่ผิด ในทางวิธีปฏิบัติการคือว่าในชั้นนี้เราขอรับอนุมัติความไว้ใจในนโยบายทั่วไปจากสภาฯ ส่วนวิธีที่จะจัดรายละเอียดประการใดนั้น เป็นวิธีดำเนินการของคณะรัฐมนตรี และเมื่อถึงคราวประชุมก็อาจจะซักถามข้อความอันประสงค์จะรู้นั้นได้ถ้าจะอธิบายได้ในที่นี้ก็ลำบากเพราะเป็นสิ่งที่กำลังคิดอยู่ และทั้งยังคอยหาเรื่องหาหลักฐานอยู่ เพราะฉะนั้นสำหรับโดยเฉพาะเวลานี้มันว่จจะรับรองนโยบายนี้หรือไม่นั้นเป็นปัญหาที่จะได้ให้ความไว้ใจในคณะรัฐมนตรี ส่วนที่พระยามนชาตุราชกล่าวนั้นเป็นแต่เพียงคำขอเท่านั้น

พระยามนชาตุราช กล่าววาทิตตามซึ่งมานั้นเนื่องจากว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องด่วน ถ้าถึงจะได้จะเสียช้อยไม่ได้ แต่ว่าจะได้หรือเดี่ยนั้นก็ต้องรับทำ จึงขอเดิมเข้าไว้ว่าเรื่องนั้นควรจะรับทำ ส่วนนโยบายนั้นทุกอย่างไม่คิดคำนึงเลย

พระยานิตศาสตร์ไพศาลย์ กล่าววาทีก่อนที่จะลงมติเรื่องนี้ใคร่จะขอแสดงความเห็นว่า ตามความเข้าใจในทันทีคงไม่ใช่ว่าจะให้ความไว้วางใจในบุคคลซึ่งเป็นผู้นั้นผู้นั้น แต่ตามวิธีปกครองโดยแบบรัฐธรรมนูญนั้นต้องได้ใจในนโยบายของผู้นั้น ถ้าแม้ว่าสภาพเห็นด้วยก็ลงมติให้ความไว้วางใจให้คณะรัฐบาลปฏิบัติการไป ถ้าแม้ไม่เห็นด้วยก็เป็นคนละปัญหา ทั้งนี้ในนโยบายควรจะต้องวางหลักไว้ให้แน่นอนลงไปเพียงใดว่าเกินความแค่นี้ คือถ้าคณะรัฐบาลดำเนินการใดๆ ตามนโยบายนั้นแล้ว เราก็จำเป็นต้องสนับสนุนเต็มที่ ซึ่งตามนี้แล้วคิดว่า การลงมติความไว้วางใจนั้นจะถึงนโยบายด้วย

นายจรูญ สืบแสง กล่าววาทิตตามนโยบายที่ได้เข้ามาแล้วนั้นนโยบายทางเกษตรพาณิชย์ดูเผินๆ เห็นว่ามีสิ่งที่ตกอยู่ คือการคมนาคม การพาณิชย์ในเมืองเราในทางค้าขายกับต่างประเทศ (Foreign Trade) เท่าที่เป็นอยู่เวลานี้เรา export เข้าแต่ไม่สัก เห็นว่าสินค้าภายใน (Internal trade) ของเรายังไม่เจริญเต็มที่ เพราะการคมนาคมของเรายังไม่ดีพอ เป็นคนจำถนนยังไม่พอที่จะขนส่งสินค้า เช่นในจังหวัดบุรี การคมนาคมไม่พอ พริกไทยอันเป็น

สินค้าสำคัญอย่างหนึ่งก็ไม่มีโอกาสดีขึ้น เพราะมาทางเรือค้าระวาง
แพง ครั้นจะมาทางบกก็ไม่ได้ บางแห่งเป็นที่ดินดีทำการเพาะปลูกได้ดี
แต่ถ้าถ้าไปทำการเพาะปลูกก็ขายไม่ได้ดี เพราะต้องเสียค่าขนส่งแพง
และมาทางไกล จึงใคร่จะให้คณะรัฐมนตรีแสดงถึงว่าจะทำอย่างไรจึง
จะทำให้การคมนาคมดีขึ้น เพื่อบำรุงการพาณิชย์ภายในประเทศและ
เป็นการป้องกันมิให้สินค้าต่างประเทศเข้ามาแข่งขันได้ เช่นกับผัก
และผลไม้บางชนิดที่ขายได้ราคาดี แต่แพงกว่าที่มาจากเมืองจีน
เพราะการคมนาคมไม่มีและดีพอที่จะทำให้ต่อสู้กับเขาได้ อีกอย่าง
หนึ่งในเรื่องข้าว ตามที่แสดงในโครงการนั้นว่าจะได้ ก้าวหน้าต่อไป
ในการช่วยกลสิกรทางตรงอีกอย่างหนึ่ง คือการเลิกพันธะเข้า ใน
การเลิกพันธะเข้านี้ยังไม่เห็นว่าจะเป็นการสำคัญที่สุดอย่างเดียว เพราะ
ยังมีอย่างอื่นที่สำคัญกว่าหรือเท่าๆกัน เช่นเรื่อง โรคของต้นข้าว เช่น
ด้วงแมลง การใช้ปุ๋ย และการบำรุงดิน ฯลฯ เหล่านี้นับว่าเป็นสิ่ง
สำคัญเท่าๆกันกับการเลิกพันธะเข้า ใช้แต่เท่านั้น การเลี้ยงสัตว์และ
การปลูกพืชผลบางชนิดก็นับว่าเป็นการบำรุง อันสำคัญก็มีอยู่มากก็ยัง
ไม่มีโอกาสที่จะเป็นสินค้าได้ดี เพราะขาดการบำรุงให้เต็มที่ เช่น
มะพร้าวเป็นสินค้าดีอย่างหนึ่ง นอกจากจะใช้ เป็นเครื่องบริโภคแล้วยัง
ใช้ปลูกเป็นเครื่องสำอางได้ ในประเทศเรา มะพร้าว พริก และยา
สูบก็มีอยู่ หากแต่ขาดการบำรุงเราจึงยังคงอาศัยของต่างประเทศ
เป็นจำนวนมากไม่ใช่น้อย อีกอย่างหนึ่งการขุดสันดอนอยากทราบว่า

งบประมาณในการขุดถนนนั้นเท่าใด ถ้าจะพิจารณาจุดตัดถนนของ
เมืองท่าต่าง ๆ ตามฝั่งทะเลคอนติเนนทัล เห็นว่าการค้าขายทางเรือต้อง
ชะงักลงไปมาก เพราะมีจุดถนนยื่นออกไปมาก เช่น ซุมพร บัดคานี
และ นราธิวาส เป็นต้น สำหรับบัดคานีต้องอาศัยทางรถไฟเป็นการขน
ส่งสินค้าแต่ละครั้งเสียค่าระวางแพง เพราะเรือไฟต้องจอดไกลจาก
ปากน้ำมาก เนื่องจากคิดตัดถนน ด้วยเหตุนี้แต่ก่อนการค้าขายเจริญดี
บัดนี้กลับเสื่อมลง จึงขอให้ทำไว้ในเรื่องนี้ด้วย และว่าจำเป็นจะต้อง
ขุดสะพานหน้าเจ้าพระยาแทนหรือ หรือว่าจะคิดขุดที่อื่นด้วย
อีกข้อหนึ่ง ว่าด้วยนโยบายทางกรรมการ ข้อ ๔ ที่ว่า ในส่วนการ
ศึกษาชั้นสูง จะได้จัดมหาวิทยาลัยให้สามารถสอนชั้นปริญญาที่เรา
ต้องการให้ทัดเทียมกับมหาวิทยาลัยในนานาประเทศ เพื่อผู้เรียนจะ
ได้สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมได้ในเมืองเราเอง โรงเรียนมัธยมบริบูรณ์
สำหรับสอนนักเรียน บ่อนเข้าในมหาวิทยาลัยก็จะจัดให้มีในหัวเมือง
ด้วย เพื่อเด็กมีชาวผู้เกิดในท้องถิ่นต่าง ๆ จะได้เข้าถึงการเรียน
ชั้นนี้ได้สะดวก เห็นว่าชอบเป็นอันอยู่บ้าง เพราะในอเมริกา
เท่าที่ทราบรู้สึกว่าจะให้เด็กมีชาวดีเข้าไปเรียนในกรุง มักจะพาให้
เด็กไม่คิดจะกลับไปอยู่ในบ้านเมืองเดิมของตน เป็นการ adverse
selection ที่จะให้ผิดร้ายแก่บ้านนอก เพราะบ้านนอกนั้นคนมีตัว
มากเป็นกสิกร เมื่อเอาคนหัวดีมาอยู่ในกรุง บ้านนอกก็เหลือแต่
คนโง่ ถ้าจะให้ดี ควรตั้งโรงเรียนชั้นสูงอยู่ในหัวเมือง แล้วฝึก

นิตยให้เด็กรู้จักถิ่นฐานบ้านเกิดด้วยการ Urbanization of Rural Life ซึ่งเป็นการทำให้หัวเมืองเจริญด้วยการศึกษาและการอื่น ๆ เท่าๆ กับในกรุง อีกประการหนึ่งอยากทราบว่า นโยบายทางกรรมการนี้เตรียมนโยบายทางให้การศึกษาอย่างประเศไหน เพราะข้าพเจ้าเองได้เคยแถลงในคราวที่คงสภาศึกษาว่า ผู้ที่จะจัดโครงการนี้ศึกษานั้นไม่ใช่เด็กเขาแต่เฉพาะผู้สำเร็จวิชาการศึกษาของประเทศใดประเทศหนึ่ง ควรให้กรรมการที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศหลายประเทศรวมกัน แต่เท่าที่ทราบรู้จักว่าครูโดยมากได้รับการศึกษาจากอังกฤษ และกรรมการก็ไปอังกฤษ ส่วนข้าพเจ้านั้นไม่เชื่อว่าอังกฤษจะเป็นครูดีที่สุดในโลก เพราะฉะนั้นอย่างใดก็ตามควรจะค้นคว้าหาครูในทางอะไรดีที่สุดในประเทศใด แล้วเราเอาที่ที่ดีที่สุดของประเทศนั้นๆ มารวมกันเข้า เราก็จะได้ ดีที่สุดที่สุดสำหรับเรา

นายกรัฐมนตรี ตอบว่า นโยบายที่แถลงให้ฟังนั้นเป็นการแสดงความคิดเห็นแนวทางการที่รัฐบาลจะดำเนิน ที่นายจรูญ ดับแสงกล่าวถึงเรื่องคมนาคมนี้ ใช้ว่าจะผ่านพ้นความคิดของรัฐบาลนี้ไปก็หามีได้ เราก็ไม่ได้ดื่ม เราได้คิดอยู่แล้วเหมือนกัน แต่ขอให้เข้าใจว่ารัฐบาลนี้อายุไม่มากนักน้อยก็จะถึงกำหนด จึงได้คิดกว้างๆ ไว้ และถ้าเห็นว่าอะไรที่ส่วนที่สุดที่จะทำได้ก็จะเอามาทำก่อน และหวังว่าจะได้หาโอกาสทำไปเป็นระยะตามกำลังจะทำได้ เรื่องชุดต้นคอนั้นแล้ว เราได้พิจารณาการชุดต้นคอนที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา

นั้นสำคัญที่สุดและจำเป็นที่สุด จึงได้จัดแจงเตรียมการลงไป ซึ่ง
 หวังว่าในไม่ช้าจะได้เริ่มงาน แต่ทั้งนี้มิใช่จะเป็นการบีบรัดประคองไม่
 ให้คิดขุดสันดอนในที่อื่นต่อไปในเมื่อโอกาสมาถึงก็หาไม่ได้ ในเรื่อง
 ช่วยชานาก็เหมือนกัน จริงอยู่ความเดือดร้อนของชานาไม่ใช่ขาด
 พันธุ์ข้าว แต่ขาดราคาของข้าวและอื่น ๆ สรรพัต หากว่าเราได้
 พิจารณาเห็นว่าสิ่งที่ต้องที่สุดที่จะทำได้ก่อนอื่น คือการแจกพันธุ์ข้าว
 แต่มิใช่ที่เราแจกพันธุ์ข้าวแล้วเราจะไม่ทำอย่างอื่น เมื่อถึงเวลาที่
 จะทำและสะดวกที่จะทำ ในการศึกษาก็เหมือนกันกัน จริงอยู่ที่ว่า
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการและมีอีกหลายคนที่เป็นครุองักฤษ
 แต่สภาพการศึกษานั้นถึงเกิดตุ๊กไม่เฉพาะแต่ที่เคยเป็นนักเรียนอังกฤษ
 เท่านั้น อยากจะเดาให้ฟังว่า เราจะเป็นอะไรนั้นไม่เป็นของสำคัญยิ่ง
 สิ่งสำคัญยิ่งนั้นเราได้ความรู้มาแล้ว เราต้องพิจารณาว่าสิ่งใดอะไร
 ที่ที่สุดสำหรับเมืองเรา ไม่ใช่จะไปเอาอย่างเขาที่โน้นที่นี้มาใช้ทุกอย่าง
 แต่เราเอาอย่างเขามาแก้มาใช้มารวมผลที่สุดในการที่ทำงานก็จะเป็นการ
 ศึกษาที่ดี และแม้กิจการใดนอกจากการศึกษาก็ตามที่จะพิจารณา
 มิใช่ว่าจะเอาแต่แบบของบ้านเมืองใด ๆ เท่านั้น เหมือนอย่างที่คราว
 ทำรัฐธรรมนูญ พวกเราดูเหมือนจะได้อ่านรัฐธรรมนูญของ
 เกือบทุกประเทศ ที่จะค้นคว้าสำหรับจะให้เหมาะแก่ประเทศเรา
 หลักการนั้นก็เหมือนกัน ในทางเศรษฐกิจและทางศึกษา ไม่ใช่ที่เรา
 เอาคนนั้นคนนั้นมาเป็นกรรมการอย่างเดียว เราเอามาก็เพื่อหวังได้

ในเรื่องพันธู์ชาตินายจรรยา ดิบแสง พุฒนั้น เราได้คิดแล้วในเรื่องนี้เหมือนกัน เรากำตั้งวางการที่จะใช้จ้างบางขุนพรหมเป็น Scientific Research Bureau และในระหว่างเวลาที่เจ้ามารัฐบาลคิดจะจ้างชาวต่างประเทศซึ่งเป็นนักปราชญ์มีความรู้มาจากอเมริกาให้มาวางโครงการนี้ แต่ก็ต้องระงับไว้ด้วยเหตุว่าเขากำหนดเอาเงินเดือนสูง ส่วนในการใช้ปุ๋ย ฯลฯ นั้น เราก็จะได้ดำเนินการไปตามกำลังทรัพย์ที่เรามีตามโอกาสสมควร

พระสุธรรมวิมลราชย์ กล่าวว่า ตามที่พระยาราชวังสันได้กล่าวถึงเรื่องต้นตอและเรื่องน้ำเค็มนั้น เห็นแล้วว่าเป็นนโยบายที่ดี แต่ขอถือโอกาสกราบเรียนในที่นี้ เพราะข้าพเจ้าเองเป็นคนอยู่ในจังหวัดชลบุรี เมื่อปีที่แล้วน้ำเค็มอยู่ถึง ๘ เดือน เป็นการเกินขนาด ซึ่งไม่ต้องการว่าชาวสวนฝั่งชลบุรีได้รับความเดือดร้อนอย่างไร แต่ยังเป็นคนที่คิดแต่เพียงร้าย จึงขอให้คำนึงถึงมาก อีกข้อหนึ่งว่าด้วยน้ำบริโภคน้ำ ชาวชลบุรีต้องอาศัยน้ำในแม่น้ำใช้สอย ถ้าแม่น้ำน้ำเค็มมากเกินไปแล้วจะเป็นการเดือดร้อนอย่างยิ่ง เพราะจะต้องข้ามฟากมารองน้ำรับประทานทางฝั่งพระนคร เพราะฉะนั้นเมื่อจะคิดถึงการขุดต้นตอแล้ว ขอให้คิดถึงเรื่องน้ำเค็มและคิดถึงการประชุมบ้าง

พระยาราชวังสัน ตอบว่า ในเรื่องนี้พวกผู้ชำนาญการพิเศษ (Expert) ได้พูดกันมากแล้วและได้ทำเป็นรายงานด้วย ถ้าใคร

ต้องการจะอ่านก็ได้ ส่วนในเรื่องงบประมาณในฝั่งชนบทนั้นก็อยู่ในแผนก
การ (Scheme) ของรัฐบาลเหมือนกัน

พระอุทิศศาสตราจารย์เนติญาณ กล่าวว่ามีตามที่ได้อ่านในโครงการ
ทางกตมาใหม่ รู้สึกว่าดีนมาก และทำให้เห็นและเข้าใจว่ารัฐบาล
ใหม่หรืออย่างน้อยในขั้นต้นจะดำเนินการอย่างที่เป็นมาแต่เดิม คงจะ
เกณฑ์ทหารเท่าจำนวนเดิม และคงจะใช้จ่ายเท่าจำนวนเดิม เพราะ
ในขั้นนี้ไม่มีว่าจะเปลี่ยนแปลงอย่างใดเลย จึงอยากจะขอเรียนไว้สัก
๒-๓ คำ กล่าวคือเวลานี้เป็นเวลาที่เรากำลังต้องการบำรุง เราจะ
บำรุงไหน บำรุงนี้ และในการบำรุงนี้ทุก ๆ อย่าง ก็ต้องใช้เงิน
ด้วยกันทั้งสิ้น เช่นการศึกษา กสิกรรม และอุตสาหกรรมก็
แต่เงินที่เราจะเอามารุงในเวลาอัน ผลิตเราเกิดในเวลาใดจนมาก
จึงหาเงินได้ยาก แต่กระนั้นก็ยังแข็งใจที่จะคิดบำรุง เช่น การ
ศึกษา กสิกรรม และอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้ประเทศเจริญ ก็รัฐอยู่
แต่ที่ว่าเราจน และเราจะบำรุง ถ้าเราจะบำรุงจริงก็มีทางชั้นภาษี
อย่างหนึ่งซึ่งเป็นวิธีหาเงิน อีกอย่างหนึ่งก็ตัดทอน คือสิ่งที่มีอยู่แล้วก็จะ
เลิกใช้ หรือคนที่มีอยู่แล้วก็ไม่ใช้ให้ออก ซึ่งทั้ง ๒ อย่างนี้ เห็นว่า
ยังคิดก็ยังเดือดร้อน และการตัดทอนถ้าตัดทอนในบาง อย่าง เช่น
คุณภาพ ยิ่งคิดไปก็ยิ่งเดือดร้อนมาก เช่นถูกผู้ที่มีถูกหลาดหลายคน
เป็นภรรยาอันคิดเป็นต้น เมื่อคิดเช่นนั้นแล้วทำให้เห็นว่า เพราะเหตุใด
เงินที่จะใช้จ่ายในทางกตมาใหม่จึงไม่คิดตัดทอนลงมาใช้ในทางอื่น เพื่อ

แบ่งเบาข้อเค็ดร้อนบ้าง แต่ข้อใหญ่ใจความอยู่ที่ว่า ก็ที่จะลดทหาร
จะเสียหายหรือไม่ รู้ดีและได้ใคร่ครวญว่าเวลานี้เราเพิ่งเริ่มเปลี่ยน
การปกครอง การทหารต้องเป็นของจำเป็น เพราะเหตุที่เราเป็น
ประเทศเล็ก แต่ยังคงไปก็ยังไม่เห็นเหตุผลเท่าที่คิดว่าอาจจะมียุ
ภายนอกแซกแซงบ้างเกิดขึ้น แม้หากว่าจะเป็นไปได้จริงและเขาจะเอา
จริง ๆ แล้วก็เชื่อว่าไม่มีทางสู้เลย รู้ว่าการทหารของเรานั้นมีไว้
เพื่อการภายใน จึงเห็นว่างบประมาณของกลาโหมซึ่งกระประมาณเสีย
๖ ของงบประมาณทั้งหมดของเรานั้นน่าจะแบ่งมาใช้ทางอื่นเสียบ้าง คง
ได้พอควรเท่านั้น เพราะในเวลาธรรมดาเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีทหาร
มาก และทั้งทหารเองก็รับว่าไม่ได้ทำอะไรเลย นี้พูดเป็นจำนวนมาก
แต่ถ้ามีบ้างที่ไปประโยชน์ อีกทางหนึ่งนอกจากว่าเขาคนมาหัดทหาร
ไม่มีประโยชน์แล้ว คิดว่ามีหนึ่งเขาคงจะทำประโยชน์ ได้มากมาย
จึงอยากขอ ทราบและให้ แสดงว่าในเรื่องนี้เราจะคิดเกณฑ์ทหารอย่าง
เดิม แต่งบประมาณเดิมหรือว่าจะเปลี่ยนแปลงและจำเป็นจะถือเป็น
ความลับด้วยหรือไม่

พระยาราชวังสัน ตอบว่า เรื่องทหารนี้เป็นเรื่องที่พักกันมา
นานนักหนาแล้ว ไม่ใช่เวลา ๒-๓ ปี พักกันมาตั้ง ๒๐-๓๐ ปีว่าเรา
ควรจะมีหรือไม่ นับว่าเป็นปัญหาเก่า การเมืองกันประเทศหรือว่า
การรักษาคำอธิสัระของประเทศเป็นจุดสำคัญอันหนึ่ง ในเหตุการณ์
ที่เป็นไปในโลกเราก็จะเห็นได้เหมือนกัน ถ้าจะพูดเปรียบเทียบบางที่

บางเมืองเห็นว่าไม่ควรจะมีทหารเลย แต่เขามีมากกว่าเราเป็นอันมาก
 อย่างเช่นบางประเทศที่จริงเขาคอจรเด็ก แต่เรีบงนี้เป็นจุดสำคัญของ
 รัฐบาลในเวลานี้ ซึ่งจะอธิบายให้ละเอียดเห็นจะไม่ได้ ส่วนที่เราจะ
 เกณฑ์มากเกณฑ์น้อยนั้น เราจะดำเนินตามนโยบายของรัฐบาลที่
 แล้วมา ตามกำลังทรัพย์ที่พอจะทำได้ จำนวนเท่าใดนั้นบอกไม่ได้
 แลวแต่เงิน เงินน้อยก็ทำน้อย เงินมากก็ทำมาก แต่คิดว่าจะทำดี
 ที่สุดที่จะทำได้ เพื่อความปลอดภัยของประเทศ และเพื่อเหตุจำเป็น
 ตามความสามารถจะทำได้

พระอุมิศาสตร์ เนติญาณ กล่าวว่ ตามที่พระยาราชวังสัน
 กล่าวนั้น รัฐบาลจริงทุกประเทศต้องมีทหาร แต่ถ้าจะเทียบความ
 ส่วน (in proportion) เองบประมาณเทียบกันว่ เราบำรุงการศึกษา
 เท่าใด การทหารเท่าใด อื่น ๆ เท่าใด แลวจะไม่ได้ส่วนกันเลย
 ไม่ถึงว่ทหารไม่มีประโยชน์เลย แต่เมื่อพูดถึงมาตราส่วนแลว
 ยังเห็นว่าไม่จำเป็นสำหรับเราจะคิดบำรุงการทหารให้เกินไป

พระยาพหลพลพยุหเสนา ได้แถลงข้แจงถึงจุดมุ่งหมายน้คือ
 ที่ประชุมว่ ความจำเป็นมีเพียงใดอย่างไรจึงจำต้องคิดบำรุงการทหาร
 ตั้งปรากฏในคำแถลงการณ์ เพื่อแก้ปัญหาขัดข้องของพระ
 อุมิศาสตร์ว่ ได้กล่าวมา แต่ได้ขอมิให้บันทึกไว้ในรายงาน และ
 พระอุมิศาสตร์ว่ ก็ไม่คิดใจจะแถลงต่อไปอีก เป็นอันหมดปัญหาใน
 เรืองนี้

พระยาศรีพิชัย ไผ่คายนัย กล่าวว่าได้อ่านคุณโยบายเห็น
 ความสำคัญอยู่ตอนหนึ่ง ว่าด้วยการเศรษฐกิจที่ว่า “เพราะฉะนั้น
จุดที่หมายของรัฐบาลนั้นจึงคิดว่ามีส่วนในกิจการที่เห็นเป็นสำคัญสำ
หรับประเทศ สมควรทำเดี๋ยวเองก็ทำ สมควรเพียงแต่เข้าควบคุมก็เพียง
แต่ควบคุม สุดท้ายจะเห็นว่าเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับบุคคลทั่วไป”
 นั้น เห็นว่ารัฐบาลไม่รับรองเต็มที่ เป็นแต่กล่าวคุณ ๆ อย่าง
 กำกับทุกดิน ถ้าหากว่าคณะรัฐบาลนั้นมายุถึง ๔ ปีแล้วเห็นจะไม่ยอม
 แตนก็รู้สึกเห็นใจเพราะว่ามีเวลาน้อยเพียงอีก ๓-๔ เดือนเห็นพอจะ
 ผ่านมันไปได้ การที่จะปฏิบัติราชการนั้นทุกประเทศจะต้องมีสักมอัน
 นั้นอน มิฉะนั้นจะปฏิบัติการต่อไปไม่ได้

นายมังกร ตามเสน กล่าววา จริตการในเรืองสถิติกรรม
 เท่าที่ทำมาแล้วเป็นการทดลองเสียโดยมาก เพราะฉะนั้นผลจึงได้น้อย
 ไทยเราไม่ใช่เป็นคนขี้เกียจในการที่จะปลูกพืชผลอีกก็หาไม่ แต่วา
 ครั้นปลูกมาแล้วก็หาที่ขายไม่ได้ ทำให้ท้อใจ จึงเห็นวาม่าจะบำรุง
 เพราะต่อไปดินค้าเข้านั้นจะไม่ใช่เป็นสินค้าที่ขึ้นหน้าอีกแล้ว จึงเห็น
 ว่าสมควรจะคิดวิธีให้รัฐบาลรับซื้อในเมื่อราษฎรทำมาขาย และหา
 ตลาดจำหน่าย ต่อไปก็จะเจริญขึ้นได้โดยเร็ว

นายกรัฐมนตรี ตอบว่า ในการที่จะให้รับซื้อนั้นไม่รับรอง

รัฐบาลจะประมาณเงินไม่ถูกและไม่รู้ว่าเขาไปขายที่ไหน มีตัวอย่างในบางประเทศซึ่งได้ ซ็อกกาฟและซ็อกเซอวิต เงินประมาณ ๓๘๕,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญ โดยหวังที่จะตั้งราคาขาย ผลสุดท้ายไม่รู้จะเอาไปทำอะไร ต้องเอาไปทิ้งทะเลเพราะไม่มีใครซื้อ

นายมังกร ตามเสน กล่าวว่ามีในขั้นต้นประสงค์จะให้รับซื้อ แต่ที่แรกเท่านั้นไม่ใช่ตลอดไป

หลวงประดิษฐมนูธรรม แสดงว่า ปัญหาสำคัญตามที่พิจารณา มาเห็นว่าอยู่ในเรื่องโครงการนี้เศรษฐกิจซึ่งเป็นของสำคัญมาก ตามที่นายมังกร แสดงก็เป็นส่วนหนึ่งในโครงการนี้เศรษฐกิจซึ่งในที่นี้จะขอรับความคิดเห็น ส่วนในข้อที่จะให้รับซื้อนั้นหากยกรัฐมนตรีก็ได้กล่าวไว้แล้ว อีกประการหนึ่งการเช่นนี้จำเป็นต้องใช้เวลาสืบสวน เท่าที่เคยเห็นมาในบางประเทศกินเวลา ๒ ปี ส่วนคณะรัฐมนตรีก็จะมียุอายุเพียง ๓-๔ เดือน น่าจะเป็นการลำบาก กระนั้นก็จะขอรับรองความคิดเห็นไว้พิจารณาในโอกาสต่อไป

ประธานสภา ฯ กล่าวว่ามี อยากจะขอข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องที่จะให้ตั้งมติกความไว้ใจอีกครั้งหนึ่ง ตามที่นายกรัฐมนตรีได้แสดงมา สำหรับตัวข้าพเจ้าเองแล้วมีความเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับพระยานิติศาสตร์ ฯ ว่า ในการที่จะตั้งมติกความไว้ใจนั้นเป็นปัญหาที่ก้าวไปในนโยบายด้วย

พระยาศรีวิสารวาจา กล่าวว่ามี ปัญหาที่จะต้องตั้งมติกความไว้ใจว่า คณะรัฐมนตรีนั้นสมควรจะได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารราชการหรือไม่

เพราะฉะนั้นคณะรัฐมนตรีจึงได้ทำบันทึก คือ นโยบายอันเป็น
แนวความคิดที่จะดำเนินการนั้นมาเดี๋ยวในโอกาสที่จะขอรับความ
ไว้วางใจจากสภา เพื่อสถาปนาขึ้นว่า ถ้าคณะรัฐมนตรีจะดำเนินการไป
ตามนโยบายนี้จะเห็นสมควรหรือไม่ ถ้าเห็นสมควรก็ให้ความไว้วางใจ
และคณะรัฐมนตรีจะได้ดำเนินการไปตามนี้

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่่า ปัญหาในเรื่องนี้ว่า
ถ้าคณะรัฐมนตรีจะดำเนินการตามนโยบายเช่นนี้ สภาจะให้ความไว้วางใจ
หรือไม่ คือว่าการที่สภาจะตกลงไม่ใช้ตกลงในนโยบายทั้งหมดก็
หาไม่ได้ เพราะสภาทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะให้หรือไม่ให้ความไว้วางใจได้
ทุกขณะ เช่นเป็นต้นว่าฉันให้ความไว้วางใจ แต่ไปอีก ๒-๓ วัน
สภาจะลงมติความไม่ไว้วางใจก็ได้ตามรัฐธรรมนูญ ที่เสนอมานี้เป็นแค่
แนวทางที่คณะรัฐมนตรีจะดำเนินการไปตามนี้ สภาจะให้ความไว้วางใจ
หรือไม่

ประธานสภาฯ กล่าวว่่า ตามนโยบายที่ได้เขียนมานี้ ที่ได้ฟัง
อธิบายเข้าใจว่ามีประสงค์จะให้สมาชิกสภาลงมติรับรอง ให้ความ
ไว้วางใจจำเพาะเหตุที่ได้คิดจะทำ ส่วนปัญหาอันเป็นรายละเอียดนั้น
จะได้พูดกันต่อไป

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี กล่าวว่่า เรื่องที่ นายจรูญ ดับแตง
พูดมาถึงเรื่องโครงการนี้ก็เท่านั้น ก็อย่าลืมนึกถึงข้อเท็จจริง หาก
แต่ว่าขณะนี้เราพูดแต่เรื่องคำ แถลงการณ์แห่งนโยบายไม่ได้พูดถึงรายละเอียด

ทำไมถึงต้องแดง เพราะถ้าไม่แดงอย่างนั้นก็ดูไม่รู้ว่าจะจะมี
 นโยบายอย่างไร โดยเหตุนี้คณะรัฐบาลจึงแดงต่อสภา ฉะนั้น
 สภามีทางจะทำให้ ๒ อย่าง คือไว้ใจ และไม่ไว้ใจ คือถ้าเห็นว่า
 ในการศึกษาที่เขาคิดนโยบายมารอบคอบแล้วนั้น จะเข้าไปในทางหายนะ
 สภาก็ไม่ไว้ใจ ถ้าไม่ไว้ใจก็ต้องมีคณะรัฐบาลใหม่ ถ้าหากว่า
 เป็นไปในทางวิฆนะ สภาก็ไว้ใจให้เป็นรัฐบาลดำเนินการต่อไปได้
 หน้าที่สภาคุณในทางนิติบัญญัติอันเป็นไปในทางรายละเอียด รัฐบาล
 ที่คุณกับฉันปรึกษากันด้วยความรอบคอบ ได้ปรึกษาหารือกับผู้
 ชำนาญการพิเศษ (Expert) คิดถูกถูกต้องทางและได้รับความไว้ใจของ
 สภาก็เป็นรัฐบาลดำเนินการ ในการตั้งคณะรัฐบาลนั้นตามที่จะได้เห็น
 อยู่แต่ในหน้าหนังสือพิมพ์ ว่ามีบางประเทศซึ่งตั้งขึ้นแล้วเพียง ๒-๓
 วันก็ล้ม แต่ก็มีคณะใหม่ขึ้นมาขึ้นอีก ซึ่งบางประเทศก็ตั้งอยู่ในฐาน
 เช่นนี้ ของเรานี้คุณก็คิดแล้ว โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ประมุขแห่งชาติได้ทรงแต่งตั้งขึ้น ก็ชุดนั้นจะเป็นรัฐบาลได้จะทำงาน
 ได้ ต้องมาได้รับความไว้ใจของสภา งานที่จะทำนั้นในส่วน
 บริหารรัฐบาลรับผิดชอบ แต่มีวิธีการว่าในความรับผิดชอบด้วย
 คณะทางบริหาร ซึ่งต้องออกเป็นกฎหมาย เพราะฉะนั้นขอให้
 เข้าใจว่าไม่ใช่ว่าสภาจะรับผิดชอบนโยบายนี้ แต่ว่าสภาก็คง
 อยากให้มีรัฐบาลดำเนินการปกครองทุกเมือง เพราะฉะนั้นสภาจะต้อง
 ไว้ใจรัฐบาลคณะหนึ่ง แล้วสภาจะตัดสินใจไว้ใจอย่างไร ก็ต้องคิด

สิ้นด้วยความย่อ ๆ ซึ่งเดี๋ยวนี้คณะนี้ได้ตกลงอยู่ ซึ่งเขาร่วมกัน
รับผิดชอบมาแล้วว่าจะดำเนินการไปตามนี้ ก็จะต้องทำเป็นกฎหมาย
สภาจึงมีว่าจะได้ใจให้คณะรัฐมนตรีได้ปฏิบัติการตามนโยบายหรือไม่

ประธานสภาฯ กล่าวว่่า บัดนี้เข้าใจนโยบายที่คณะรัฐมนตรี
แถลงมาแล้วนั้นก็เพื่อให้ทราบว่า เป็นคณะรัฐบาลซึ่งจะดำเนินนโยบาย
ตามนี้ ฉะนั้นถ้าผู้ใดเห็นชอบที่จะได้ใจให้คณะรัฐมนตรีปฏิบัติการ
ตามนี้แล้วขอให้แสดงความคิดเห็น สภาชิก ๖๐ นายที่มาประชุมกันมีความ
เห็นสอดคล้องต้องกัน เป็นอันว่าสภาลงมติให้ความไว้วางใจ คณะ
รัฐมนตรีดำเนินการต่อไปได้ตามแนวนโยบายที่แถลงมาแล้ว

ในการลงคะแนนรับรองให้ความไว้วางใจนี้ คณะรัฐมนตรีได้ลง
คะแนนรับรองตนเองด้วย

หลวงประดิษฐมนูธรรมจึงแถลงว่่า ในการที่คณะรัฐมนตรี
ไว้สัตตนเองนั้น ก็เป็นไปตามธรรมเนียมซึ่งเขาทำกันอย่างนี้ใน
ประเทศอื่นซึ่งมีหลายคณะ ซึ่งจะต้องเอาชนะกัน จึงตั้งใจจะรักษา
ธรรมเนียมนี้ด้วย

ประธานสภาฯ กล่าวว่่า บัดนี้นายกรัฐมนตรีได้เสนอนโยบาย
ตัวออกมาให้ปรึกษาอีกเรื่องหนึ่ง คือร่างพระราชบัญญัติเทียบตำแหน่ง
รัฐมนตรีกับตำแหน่งเสนาบดีแต่ก่อน พุทธศักราช ๒๔๗๕

นายประยูร ภมรมนตรี รับรอง

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่่า ต้องขอโทษที่ต้องเสนอเรื่องนี้ด้วย
ปัจจุบันทันด่วน เหตุด้วยพิมพ์ผิดแล้วเสร็จ การที่ต้องออกพระ

ราชบัญญัตินี้ก็เพราะเหตุว่าในรัฐธรรมนูญไม่มีคำว่า “เสนาบดี” หรือ “ตำแหน่งเสนาบดี” มีแต่คำว่า “รัฐมนตรี” คนใดได้รับแต่งตั้งไปให้บัญชาการกระทรวงทบองการใด เพราะฉะนั้นคือไปแทนที่จะพูดว่า เสนาบดีกระทรวงนั้นกระทรวงนี้ เราจะแก้เป็นว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนั้นกระทรวงนี้ ดังนั้นแห่งรัฐธรรมนูญที่โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแล้ว ทันท่วงถึงกฎหมายที่ออกใช้ยังเป็นอันมากมีว่า “ให้เสนากระทรวงนั้นกระทรวงนั้นอำนาจ หรือกำหนดอำนาจเสนาบดีให้ปฏิบัติการ” ด้วยความจำเป็นเราจึงต้องออกกฎหมายนี้เป็นการด่วนเพื่อกันความก้าวก่ายดังกล่าวแล้ว ความสำคัญในพระราชบัญญัตินี้ก็มิในมาตรา ๓ ที่ว่า “ในพระราชบัญญัติและบทกฎหมายใด ซึ่งประกาศใช้อยู่ในเวลานี้ คำว่า “เสนาบดี” ให้อ่านเป็น “รัฐมนตรี คำที่กล่าวถึงเสนาบดีกระทรวงใด ให้หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนั้นๆ และคำว่า กฎเสนาบดี ให้อ่านเป็น “กฎกระทรวง” ทั้งนี้เพื่อจะให้เข้ารูปตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ตามที่นายกรัฐมนตรียังได้อธิบายชี้แจงมาแล้วแต่ก็ไม่มีปัญหา เพราะฉะนั้นถ้าผู้ใดไม่ทักท้วงแล้ว ขอให้ลงมติต่อไป ไม่มีผู้ใดคัดค้าน สมาชิกทั้งหมดมีความเห็นชอบด้วย และที่ประชุมสภาลงมติให้นำร่างพระราชบัญญัติเทียบตำแหน่งรัฐมนตรีกับตำแหน่งเสนาบดีแต่ก่อน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ออกประกาศใช้เป็นกฎหมายได้.

๖๘๗

เด็กประชุมเวลา ๑๗.๑๐ นาฬิกา

หลวงคหกรรรมบดี

นายปพาพ บุญ-หลง

นายสิงห์ กลางวิสัย

ผู้จ้ดรายงาน

นิติศาสตร์

ปรีชานุสาสน์

๒๕ มกร ๗๕

วุฒิสาสตร์

นายมังกร สามเสน

จรรยา ฌบางช้าง

รายงานฉบับนี้ กรรมาธิการได้ตรวจ

และสภาผู้แทนราษฎรได้รับรองแล้ว

พญ.

คำแถลงนโยบายของรัฐบาล

ว่าโดยทั่วไป รัฐบาลนี้รับรองหลัก ๖ ประการที่คณะ
กรรมาธิการราษฎรได้ดำเนินการอยู่แล้วเป็นจุดที่หมายที่จะ ดำเนินการ
ต่อไปให้บรรลุถึงซึ่งความสำเร็จ

ก่อนที่จะกล่าวถึงหลัก ๖ ประการนั้น ใครจะขอแสดงถึง
กิจการที่คณะกรรมาธิการราษฎรซึ่งเป็นรัฐบาลอยู่ก่อนวันที่ ๑๐ เดือนนี้
ได้ทำไว้และได้ตั้งมือกระทำไปแล้ว รัฐบาลนี้เห็นชอบด้วยในกิจ

การนั้น ๆ และจะดำเนินการต่อไปให้ลุล่วงตามแต่จะทำได้ ขอให้เป็นที่น่าพอใจกันว่า เมื่อรัฐบาลนี้ได้รับความไว้วางใจของสภาแล้วอายุของรัฐบาลนี้จะอยู่ไปจนกว่าสภาผู้แทนราษฎรจะประกอบด้วยสมาชิก ๒ ประเภทตามรัฐธรรมนูญ เมื่อถึงเวลานั้นจะต้องลาออกทั้งหมดซึ่งเข้าใจว่าคงจะเป็นในตอนต้นปีหน้า ในระหว่างนี้มีเวลาอีกไม่กี่เดือน แต่ก็พยายามดำเนินการต่อไปเท่าที่สามารถจะทำได้

กิจการที่กล่าวมานี้ คือ

๑) คณะกรรมการราษฎรเห็นว่าการปกครองทุกกระทรวงทบวงกรมที่เป็นอยู่ยังมีภารกิจที่ยังไม่สัมแก่ภาวะ จึงได้คิดจัดวางโครงการเสียใหม่ คณะกรรมการราษฎรได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นพิจารณาอนุกรรมการได้ทำไปแล้วเกือบสำเร็จ ในบัดนี้รัฐบาลก็จะได้ดำเนินการต่อไป เมื่อวางรูปสำเร็จลงอย่างใด ก็จะได้ทำเป็น รูปพระราชบัญญัติเสนอให้สภาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

๒) เทศบาล รัฐบาลนี้เห็นว่าวิธีการปกครองโดยรวมอำนาจและหน้าที่การปกครองทั้งประเทศให้มาอยู่ในจุดศูนย์กลางจุดเดียว อย่างเช่นเดียนั้น ไม่ได้ผลดีเท่ากับที่กระจายอำนาจและหน้าที่ให้ไปอยู่ในเฉพาะท้องที่เสียบ้าง เพื่อว่าการปกครองในเฉพาะท้องที่หนึ่ง ๆ จะได้มุ่งอยู่ในผลประโยชน์ของท้องที่นั้น ๆ วิธีการนี้ให้มีการปกครองเฉพาะท้องที่ขึ้นก็โดยวิธีจัดให้มีผู้แทนราษฎรในท้องที่นั้น ๆ จัดการ

กันเอง วิธีการเช่นนี้เขาทำกันอยู่แต่ในนานาประเทศ เมื่อครั้ง
 รัฐบาลเก่าความคิดเช่นนี้ก็มียู่ จนถึงได้ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลชั้น
 ฉบับหนึ่ง แต่ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งการนี้ได้ถูกลงไป รัฐบาล
 * เห็นเป็นการสำคัญจะได้เตรียมจัดให้มีเทศบาลหรือการปกครองท้อง
 * ถิ่นชั้นในราวต้นปีหน้า

๓) หน้าที่ของกรมร่างกฎหมายที่มีอยู่เดินั้นก็เพียงร่างกฎหมาย
 ตามที่รัฐบาลจะสั่งให้ร่าง อันที่จริงกรมร่างกฎหมายควรจะเปลี่ยน
 รูปเป็นสภาและทำงานยิ่งขึ้นไปกว่านี้ คือนอกจากการร่างกฎหมาย
 แล้วให้มีหน้าที่พิจารณาคดีปกครองด้วย วิธีนี้หลายประเทศได้ปฏิบัติ
 กัน และรัฐบาลนี้เห็นว่าประเทศสยามก็ควรจะนำเอามาใช้

๔) ระเบียบข้าราชการพลเรือน และข้าราชการตุลาการ
 * เดเดนี้ พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้าราชการ พลเรือน และ ข้าราชการ
 * ตุลาการมีอยู่แล้ว รัฐบาลนี้จะได้จัดให้ดำเนินการไปโดยเคร่งครัด
 ในการแข่งขันเข้ารับหน้าที่การงาน ทั้งการเงินเดือนเดือนขึ้นโดย
 * หลักวิชาความรู้ให้เคร่งครัดยิ่งขึ้น อนึ่งจะได้วางหลักแบ่งประเภท
 ข้าราชการเสียให้ชัดแจ้งเป็น ๓ ประเภท คือประเภทการเมือง ประเภท
 * สาัมัญและประเภทวิสามันญ

กล่าวโดยย่อ

ประเภท การเมืองได้แก่ตำแหน่ง การเมือง เช่นตำแหน่ง รัฐมนตรีและข้าราชการที่มีไว้สำหรับประจำตัวรัฐมนตรี ฯลฯ ข้าราชการจำพวกนี้จะเข้าถือหรือออกจากตำแหน่งได้ด้วยความเป็นไปของการเมือง กล่าวคือแต่งตั้งภาวนี้จะได้ใจในรัฐมนตรีนั้นๆ หรือไม่

ประเภทสามัญได้แก่ข้าราชการประจำกระทรวงทบวงกรมซึ่งมีหน้าที่ประจำอยู่เพื่อดำเนินการไปตามระเบียบและตามนโยบายที่รัฐบาลจะได้ตั้งหรือกำหนดไว้ให้ ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ข้าราชการประเภทนี้นับว่าเป็นประเภทสำคัญมากเหมือนกัน เพราะว่าการเมืองนั้นเข้า ๆ ออก ๆ ตามความเป็นไปของการเมือง แต่ข้าราชการประเภทนี้จักต้องอยู่ประจำดำเนินการ

ประเภทวิสามัญ ได้แก่ข้าราชการที่รัฐบาลจ้างไว้เป็นพิเศษ

สำหรับข้าราชการในประเภทสามัญและประเภทวิสามัญนั้นไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองตั้งแต่แล้ว เป็นแต่จะต้องปฏิบัติไปตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยเคร่งครัด เพื่อที่จะให้ได้ผลดี ข้าราชการจำพวกนั้นจะต้องได้รับความมั่นใจในความเป็นอยู่ของตน กล่าวคือความมั่นใจในการที่จะได้เงินเดือนเดือนขึ้น และความมั่นคงในหน้าที่ เพื่อที่จะให้ได้ความมั่นใจดังนี้ จำเป็นต้องมีระเบียบ มีหลัก มีเกณฑ์เป็นที่แน่นอน

วิถีที่จะดำเนินไปสู่หลัก ๖ ประการที่กล่าวข้างต้นนั้น คือ

๓. เอกภพ

ก. ในทางศาสตร์

เจดาน้อยอมรู้ ก็อยู่แต่ว่ามีหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีผูกมัดเราอยู่ เอกภพแห่งการศาสตร์ของเราจึงยังไม่บริบูรณ์ และเพื่อที่จะให้ผ่านพ้นความข้อนี้ ก็มีอยู่ข้อเดียว คือรีบเร่งทำประมวลกฎหมาย ออกมาให้ครบ ชุด ตามหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีรัฐบาลเก่าได้เริ่มการแต่งร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกาศใช้แล้ว ๕ บรรพ เมื่อคณะกรรมการราษฎรเป็นรัฐบาลก็ได้รับเร่งทำต่อมาแม้ในเวลาอันน้อย เจ้าหน้าที่ก็ได้ร่างบรรพ ๕ สำเร็จขึ้น เสนอสภา บรรพ ๖ ก็ได้ร่างสำเร็จแล้วเหมือนกัน และจะได้เสนอสภาในเร็ว ๆ นี้ ต่อคงเหลือแต่ประมวลว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลวิธีพิจารณาความอาชญาซึ่งกำลังรีบเร่งทำอยู่ในเจดานี้ เมื่อประมวลกฎหมายออกสำเร็จแล้ว หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีกำหนดไว้จำต่อไปอีก ๕ ปีเราจะได้ออกภพในทางศาสตร์โดยบริบูรณ์

ข. ในทางเศรษฐกิจ

ข้อนี้จะกล่าวในตอนที่ว่าด้วยนโยบายแห่งการเศรษฐกิจ

ค. ในการเมือง

การนี้จะมีมั่นคง ก็เนื่องจากผลแห่งการจัด วัตถุประสงค์ที่ ประสงค์อื่น ๆ ให้สำเร็จไป

๒. ความสงบภายใน

การรักษาความสงบภายในนี้ จำต้องอาศัยการจัดระเบียบการปกครอง ซึ่งคณะ กรรมการ ราษฎร ได้ จัดตั้ง อนุกรรมการ ขึ้น พิจารณา แล้วประการหนึ่ง ก็ทั้งจัดตั้งอาศัยการบำรุงในทางเศรษฐกิจให้ราษฎรได้ มีอาชีพและมีความสุขสมบูรณ์ และจัดบำรุง การศึกษา ฯลฯ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

๓. เศรษฐกิจ

ข้อนี้สำคัญมาก จุดที่หมายของการนี้ย่อมอยู่ที่ตัวกันแล้วและปรากฏอยู่ในหนังสือคำราบัจจุบันเป็นอันมากว่า ความสุขสมบูรณ์ของมนุษย์ชนจะ เกิดขึ้นได้ ก็ด้วยได้รับความสุขกายสบายใจ ที่พูดคั้งนี้ ถ้าหวังแค่เพียงจะพูดอย่างเทศน์ให้ฟัง ก็เป็นของง่ายตายเค็มที่ แต่ที่จะให้ ได้รับผลจริงจังจึงแต่เป็น การยากแสนยาก

โดยปกติ คนเราถ้ารู้สึกมีเสรีภาพ ไม่ถูกบีบบังคับ มีความเสมอภาคในกฎหมายและในโอกาสการทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่แล้ว ย่อมได้ความพอใจพอควร

ความสุขกาย คนเราถ้ามีที่อยู่ มีอาหารกิน มีอาชีพ หรือ อื่นๆอย่างหนึ่งมีเครื่องอุปโภค บริโภคพอควรแก่ชีวิต ก็จัดว่าเป็นการสุขกายพอควรอยู่แล้ว แต่ว่าราษฎรในเมืองเรามี ๓๓ ล้านเศษ ความ

รู้ความสามารถ ก้าวถึงกายและอาชีพย่อมต่าง ๆ กันอยู่ เป็นการยาก
 นักหนาที่จะจัดให้ได้รับความพอใจทั่วหน้า แต่ว่ารัฐบาลนั้นและเชื่อ
 ว่ารัฐบาลใด ๆ ในโลกก็จะมีความรู้ดีก็เช่นเดียวกัน คือความรู้ดีก็
 หน้าที่ที่ควรต้องดำริวางโครงการ ให้ราษฎรมีโอกาสได้รับความสุขกาย
 สบายใจทั่วกันอย่างมากที่สุดที่จะทำได้

ในเวลานี้บังเอิญเป็นเวลาที่เศรษฐกิจของโลกตกต่ำ การเงิน
 ผิดเคืองทั่ว ๆ ไป สินค้าสำคัญของเราคือข้าวราคาตกต่ำ ชาวนาของ
 เราได้รับความยากแค้น มีกรรมกรที่ไม่มั่งงานทำเกิดขึ้น บ้านเมืองจน
 ดงโดยทั่ว ๆ ไป คณะกรรมการราษฎรได้ช่วยไปแดงในเรื่องที่จำ
 เป็นต้องช่วยทันที เช่นลดภาษีอากร คุ้มครองทรัพย์สินที่ควรต้องถูกยึด
 ควบคุมการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราในกฎหมายเหล่านี้ เป็นต้น

ในเรื่องกรรมกรรัฐบาลได้คิดแล้วและได้ลงมือทำบ้างแล้วคือได้
 จัดให้มีทะเบียนกรรมกรที่ไม่มั่งงานขึ้นเพื่อให้รู้ว่าใครไม่มั่งงานทำบ้าง
 ใครต้องการทำงานบ้าง เมื่อเวลาต้องการจัดได้เรียกหาได้ การ
 งานที่อยู่ในความคิดแล้ว เช่นการที่จะให้สัมประทาน ต่อไปรัฐบาล
 จะได้กำหนดเป็นเงื่อนไขไว้ว่าให้ผู้รับสัมประทานใช้กรรมกรชาวสยาม
 ความส่วน การงานของรัฐบาลก็จะเพียรใช้กรรมกรชาวสยามอย่าง
 มากที่สุดที่จะทำได้ เช่นในเวลานี้รัฐบาล ได้เริ่มจัดให้กรรมกรแผนก
 ช่างก่อสร้างได้มั่งงานทำบ้างแล้ว แต่ในการที่จะเริ่มให้มั่งงานใด ๆ
 ขึ้นย่อมต้องใช้เงินซึ่งกำลังผิดเคืองอยู่ทั่วไป แม้เช่นนั้นรัฐบาลก็

มิได้วางมือ ก่อตั้งปากเพียรหาช่องทางที่จะทำอยู่เหมือนกัน และก็มีความรู้สึกแน่ใจอยู่ว่าพอจะทำได้บ้าง อย่างน้อยก็ผ่อนหนักให้เป็นเบา มีเสียงร่ำร้องให้รัฐบาลตั้งโรงงาน ความคิดในการตั้งโรงงานนั้น มิใช่จะผ่านพ้นความคิดของรัฐบาลไปก็หาไม่ แต่ว่าก่อนที่จะเริ่มการใด ๆ จะต้องคิดทางได้ทางเสียให้รอบคอบ ต้องหาสถิติต้องพิจารณาว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควร เมื่อแน่ใจแล้วว่ามีทางได้มากกว่าทางเสีย จึงควรทำ ขอให้เป็นที่มั่นใจว่ารัฐบาลไม่ได้ล้มความซื่อสัตย์

ในเรื่องสถิติ การช่วยเหลือโดยตรงที่มีอยู่ในเวลานี้ คือ สหกรณ์ให้กู้เงิน นอกจากนี้รัฐบาลมีความจำนงใจอยู่ที่จะจัดให้มีการร่วมกันในการกำเนิดผล (Production) เช่นร่วมมือกันในทางใช้เครื่องมือ ในทางเทคนิค เป็นต้น ความร่วมกันในทางจำหน่าย ความร่วมกันในทางซื้อของอุปโภคบริโภค การที่รัฐบาลดำริตั้งนี้ก็เพราะแน่ใจว่าคนเพียงทำกับหลายคนรวมกำลังกันเท่านั้น หลายคนรวมกำลังกันย่อมได้ผลดีกว่า ที่กล่าวมานี้เป็นหลักใหญ่ซึ่งถ้าจะพูดถึงรายละเอียดแล้วก็จะเป็นส่วนเพิ่มเติมหนึ่งทีเดียว และไม่ใช่ว่าจะทำได้โดยเร็ววัน คือจะต้องอาศัยการสอบสวนและคำนวณสถิติ การวางแผนเศรษฐกิจของชาตินี้ถ้าไม่ทำให้ถึถ่วง คือรีบด่วนเกินไปแล้ว ความปั่นป่วนย่อมเกิดขึ้น ไม่ว่าประเทศใด ๆ การวางแผนต้องใช้เวลา ทั้งนี้ใช้ว่ารัฐบาลจะพอใจ รัฐบาลก็รีบเร่งทำอยู่

แต่ลักษณะของกิจการนั้นเองต้องการเวลา ซึ่งจะนิรมิตรให้ทันทีไม่ได้
รัฐบาลได้กำหนดที่จะแบ่งระยะเวลาออกเป็นสมัย ๆ คือสมัยสอบสอน
เตรียมการทดลอง และสมัยลงมือปฏิบัติ

อย่างไรก็ตามนโยบายอันเป็นหลักสำคัญของรัฐบาลที่จะดำเนินต่อไป
ไปในทางเศรษฐกิจนั้น มีจุดที่หมายอยู่ว่าจะสมควรสมานผลประโยชน์
ของคนทุกจำพวกให้ได้ผลดีด้วยกันทุก ๆ ฝ่าย

หลักการในเรื่องนี้เหมือนกันอยู่เป็น ๒ ทาง ทางหนึ่งรัฐบาล
เข้าจัดทำเองเสียทั้งหมด ซึ่งเป็นการตั้งเงินไป อาจจะมีเสียยิ่ง
กว่าได้ และอาจเป็นการเดือดร้อนแก่บุคคลบางจำพวก อีกทาง
หนึ่งก็คือ รัฐบาลไม่ทำอะไรเลยปล่อยให้ราษฎรทำกันเอง ใครดี
ใครได้ ใครกำดงน้อยก็ย่อยยับไป ใครกำดงมากก็หุ้มเพอຍ ดังนั้น
ก็เป็นการหย่อนเงินไป มีเสียมากกว่าได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้น
จุดที่หมายของ รัฐบาลนี้ จึงคิดเข้ามามีส่วนในกิจการที่เห็นเป็นสำคัญ
สำหรับประเทศ สมควรทำเสียเองก็ทำ สมควรเพียงแต่เข้าควบคุม
ก็เพียงแต่ควบคุม สุดแต่จะเห็นว่าเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับบุคคล
ทั่วไป จะเอาประโยชน์ของคนหมู่หนึ่งเป็นหลักตั้ง และไม่คิดถึง
ประโยชน์ของคนอีกหมู่หนึ่งนั้นหาไม่ได้

ในเรื่อง กรมสิทธิแห่งทรัพย์สินนั้น ตั้งแต่เริ่มการเปลี่ยนแปลง
การปกครองมา คณะกรรมการราษฎรได้พูดไว้หลายครั้ง

และรัฐบาลนี้ ก็ยังจะพูดและ ถ้อยคำไปว่าทรัพย์สิน ของราษฎร ทั้งหลาย จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายดุจดังประเทศอื่น ๆ

๔. สิทธิเสมอภาค และ ๕. เสรีภาพ

การนี้ จะทำได้ก็โดย อาศัย บัญญัติ กฎหมาย เด็ดสิทธิ พิเศษ ดังปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแล้ว

๖. การศึกษา

เพื่อที่จะให้พหุเมืองมีการศึกษาโดยแพร่หลาย จะต้องอนุโลมตามระเบียบการปกครองที่ ให้เข้าลักษณะเดียวกับแผนเศรษฐกิจแห่งชาติ ดังจะได้กล่าวในตอนนโยบายรวมการต่อไป

นโยบายซึ่งกระทรวงต่าง ๆ จะปฏิบัติประกอบไปกับนโยบายทั่วไปนั้น ดังนี้—

นโยบายทางพระคลังมหาสมบัติ

เท่าที่แล้วมารัฐบาลได้รู้ถึงความตกต่ำของเศรษฐกิจ เห็นความฝืดเคืองยากแค้นของราษฎร จึงได้ลดภาษีอากรมีภษีนา, ภาษีศุลกากร เป็นต้น เพราะเห็นว่าพวกกสิกรเป็นผู้ที่ได้รับความยากแค้นขัดสนมาก แต่ว่าประเทศต้องใช้จ่ายเงินในการดำเนินการและการลงทุนเพื่อบำรุงราษฎรทั้งหลาย ดังเห็นต้องใช้จ่ายเงินรายได้ของรัฐบาลมีแต่ในทางภาษี ถ้าจะมีแต่การลดภาษี ไม่มีการเก็บภาษีบ้าง รัฐบาลก็จะไม่มีเงินใช้ แต่ว่าการที่คิดเก็บก็ได้ระงับแล้วที่จะไม่ให้เป็นการ

เคือคร้อน คือเก็บจากผู้ที่จะเสียได้ และเสียได้โดยไม่มีคามยาก
 แค้น โดยไม่กระทำให้อกิจการค้าขายต้องงดถอยเพราะเหตุภาษี คือ
 อย่างที่ได้ทำมาแต่ัว คือเก็บภาษีจากธนาคารเป็นต้น

นอกจากนี้ รัฐบาลเห็นว่าวิธีภาษีอากรของเราในปัจจุบัณไม่
 ไครจะสมกับเหตุการณ์อยู่บ้าง ก่าตั้งคิดอ่านที่จะวาง โครงการ
 ภาษีใหม่

งบประมาณปี^{๕๕}จะจ่านอนไว้ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติว่าจะ
 ได้ถึง ๗๔ ล้าน และได้กำหนดรายจ่ายไว้ ๗๔ ล้านเหมือนกัน เมื่อเปลี่ยน
 แปลงการปกครอง คณะกรรมการราษฎรเห็นว่ารายได้จะได้ไม่ถึง
 เท่าที่กำหนดไว้ และไหนจะต้องลดภาษีอากรลงมาเพื่อช่วยกลักร
 ภาษีใหม่ที่จะเก็บได้ก็ไม่ว่อมกับจ่านอนที่ต้องลด แต่ว่าเป็นความจำเป็น
 ต้องลดเพื่อช่วยกลักร จึงได้พากเพียรตัดรายจ่ายลงจนเป็นผลในเวลา
 นี้ งบประมาณว่ารายได้รายจ่ายจะพอได้เดียวกันในราวจ่านอน ๗๓ ล้าน
 แต่ว่าที่จะให้ผลดังนี้ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจ่าจะต้องควบคุม
 การใช้จ่ายอย่างเข้มงวดกวดขัน

มีเงินกู้ต่างประเทศอยู่รายหนึ่งที่รัฐบาลเรากู้ต่างประเทศเดี่ยว
 ดอกเบียแพงถึงร้อยละเจ็ด รัฐบาลเห็นว่าเรามีเงินที่สะสมไว้สำหรับ
 ใช้หนี้พอที่จะใช้เขาได้ ถ้าหากเราต้องการเงินเพื่อลงทุนรอนต่อไป

ก็จะถูกใหม่ได้ โดยดอกเบ็ญถูกกว่านั้นมาก จึงได้ประกาศบอกต่อวง
หน้าใช้หนี้รายนั้นเสีย สำหรับมีหน้าเราได้ทุนค่าดอกเบ็ญสำหรับเงิน
ก็รายนประมาณ ๓,๕๐๐,๐๐๐ บาทเศษ เป็นการช่ยงบประมาณ
มีหน้า ซึ่งหวังว่าจะสู่ศุลยาพได้ โดยสะดวก

นโยบายในการป้องกันประเทศ

ในการป้องกันประเทศนั้น รัฐบาลคงดำเนินนโยบายที่รัฐบาลเก่า
ได้ดำเนินมาแต่ด คือเตรียมกำลังทหารไว้ให้พอสำหรับรักษาความ
สงบภายในและรักษาอิสรภาพของประเทศ

นโยบายในการต่างประเทศ

ในการต่างประเทศนั้น รัฐบาลจะพยายามรักษาความสัมพันธ์
ไมตรีกับนานาประเทศ ในการนี้สิ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการทุกอย่าง
ที่จะบำรุงความเข้าใจอันดีซึ่งมีอยู่ระวางกันในขณะที่ และส่งเสริม
ความไว้นใจเชื่อใจซึ่งกันและกันให้ยิ่งขึ้น รัฐบาลจะพยายามปฏิบัติ
การให้เป็นไปตามหนังสือสัญญาและพันธกรณีที่มีอยู่กับนานาประเทศ
โดยเคร่งครัดทุกประการ และต่อไปเมื่อหนังสือสัญญาทางพระราช
ไมตรีที่มีอยู่ฉบับใดครบกำหนดอายุแล้ว ก็จะได้ดำริถึงการต่ออายุ
หรือแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะแก่กาลสมัย ส่วนในทางสมาคมสันนิบาต
ชาตินั้นแล้ว รัฐบาลยังคงสังเกตเห็นความสำคัญ และพร้อมที่จะสนับสนุน
สนุนกิจการของสันนิบาตชาติอยู่เสมอ

นโยบายทางเกษตรพาณิชย์

ความตกต่ำในเศรษฐกิจของโลกเท่าที่กระทบมาถึงประเทศเรา เป็นเหตุให้ราคาสินค้าของเราตกต่ำ ซึ่งรัฐบาลไม่อาจผันแปรแก้ไข ได้โดยตรงหรือโดยปัจจุบันทันด่วน แต่รัฐบาลจะต้องพยายามป้องกันและแก้อุปสรรคทั้งภายใน และ ภายนอกประเทศอัน กีดขัดต่อการจำหน่ายสินค้าของราษฎรให้ได้ราคาดี ในบรรดาสินค้า ซึ่งเป็น อุปกรณ์ ให้การค้าของสยามได้เปรียบในคุณภาพนั้น ในขณะนี้ไม่มี ประเภทใดที่สำคัญกว่าข้าว เหตุฉะนั้นการช่วยชาวนาผู้กำเนิดสินค้านี้ โดยทางตรงและโดยทางอ้อม จึงต้องนับว่าเป็นการสำคัญและเร่งร้อน ที่สุด ทั้งการพยายามแก้ไขข้อสำคัญนี้จะ เป็นวิธีช่วยส่งเสริมความ กำเนิดทรัพย์สินและสินค้าประเภทอื่นอีกด้วย

ปัญหาสำคัญในเวลานี้ คือ ภาวะของชาวนา มีหนี้ ขาดเงิน ทุนที่จะลงต่อไป ราคาข้าวตก รัฐบาลเห็นใจอยู่แล้วและจำนงใจที่จะ ช่วยอย่างที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถึงใดพอที่จะทำได้ก่อนก็ได้ รีบทำไปแล้ว เช่นการลดหย่อนภาษีศ่านา และในระหว่างนี้ก็กำลังจะขยายการสหกรณ์ ให้กว้างขวางขึ้น เป็นการช่วยในทางทุนรอนและผ่อนผันภาระอัน หนักมาอยู่นั้น และส่วนส่วนเหตุการณ์ต่อไปในความเป็นอยู่ในทาง หนี้สิน ในทางทุนรอน ในวิธีการที่จะทำให้เกิดผลในทางจำหน่ายเพื่อ หาวิธีช่วยเหลือให้มีโอกาสบังเกิดความพอกพูนได้บ้าง แต่ขอให้

เห็นใจรัฐบาลบ้างว่าการเช่นนั้นเป็นการใหญ่จะทำกันกระชั้นชิดไม่ได้
ต้องคิดต้องเตรียม ต้องทดลอง อย่างรอบคอบ

ระหว่างนี้จะได้ก้าวหน้าต่อไปในการช่วยกสิกรรมทางตรงอีกอย่าง
หนึ่งคือ การเลือกพันธุ์ข้าว เพื่อสะดวกแก่การที่จะตั้งมาตรฐานสินค้า
ข้าวขึ้น และเพื่อยังไว้ซึ่งชื่อเสียงแห่งข้าวไทยในตลาดต่างประเทศที่
กำลังผันแปรอยู่เป็นอันมากในขณะนี้ เนื่องด้วยเงื่อนไขซึ่งบาง
ประเทศคง หรือดำริจะตั้งกันขึ้น อนึ่งในการที่อุดหนุนการเพาะปลูก
ของประเทศ รัฐบาลจำกัดค่าเนิรการทดลองพืชผลอย่างอื่น ทั้ง
ในประเภทซึ่งอาจให้ปลูกสลับกับข้าวในที่ลุ่มและในประเภทซึ่งเหมาะ
แก่ที่ดอน เป็นต้น

การอำนวยความสะดวกแก่ความต้องการภายในประเทศ
และการจัดปรุให้ มีปริมาณปลาขึ้นเป็นสินค้านอกประเทศได้นั้น ก็
เป็นการอุดหนุนราษฎรโดยทางตรง ในกรณีนี้ปัญหาสำคัญอยู่ที่
การแก้ไขวิธีผูกขาดการจับปลาและการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี
ให้เป็นอุปสรรคแก่การประมงอย่างน้อยที่สุดที่จะเป็นไปได้ การจับปลา
ตามชายฝั่งทะเลและน้ำตื้นก็เป็นปัญหาอีกข้อหนึ่ง ซึ่งรัฐบาลหวังว่า
จะเผยแผ่ออกไปอีกได้ โดยการร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์กับเจ้าหน้าที่
รักษาสัตว์น้ำ

อนึ่งในการที่รัฐบาลได้ตั้งกรรมการเผยแพร่แก่กรุงเทพ ฯ เป็นเมือง
ท่าสำคัญมากชนิดหนึ่ง เท่าที่กรรมการได้ปรึกษาเรื่องนี้มาแต่ในวาระ

เวลาดำเนินการ ปรากฏว่าไม่เป็นปัญหาอีกต่อไปแล้วว่าจะต้องขุดร่องน้ำ
ที่สันดอน และในชั้นต้นจะได้ตั้งมีอชุดสันดอนคอกกลางและคอก
นอกกลงไปตั้งกระหว่างสองกับห้าฟุต เพื่อเป็นการทดลองให้ทราบผล
การเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำและอากาศที่สันดอนจะคั่นชั้นประการใด
บ้าง ในการที่ต้องทดลองที่ระน้อยก่อนเช่นนี้ก็เพราะเป็นห่วงชาวสวน
การขุดคอกชั้นนี้ ถึงแม้ว่าจะเบนการทดลองก็ยอมเป็นประโยชน์แก่
การเดินเรือค้าโดยที่เรือดำเตี้ยจะสามารถผ่านสันดอนได้ทุกขณะ ทั้ง
จะสามารถบรรทุกสินค้าเพิ่มขึ้นได้ในเรือขนาดใหญ่ซึ่งผ่านสันดอนไปมา
อีกเป็นอันมากด้วย นอกจากนี้เมื่อเรือใหญ่เข้ามาบรรทุกเข้าได้ก็
เป็นการทุนค่าบรรทุกเรือดำเตี้ย ทั้งนี้เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยชดเชยราคา
เข้าให้สูงขึ้นได้

นโยบายทางธรรมการ

๑) จะประกาศใช้พระราชบัญญัติ ประถมศึกษาให้ทั่วทั้ง
กรุงเทพ ฯ และหัวเมือง เพื่อให้ได้ปริมาณตามที่กำหนดไว้ในรัฐ
ธรรมนูญ

๒) ในส่วนการปรับปรุงคุณสมบัติแห่งการศึกษารวมไป จะ
แก้ไขให้วิเศษขึ้นด้วยตั้งพืชผักหัตถกรรมทุกประเภททุกชั้นจนพอแก่การ
เพราะการสอนจะสำเร็จเป็นผลดีสมหมายก็ด้วยได้มีผู้สอนแต่ล้วนเป็น
ครูที่ได้ฝึกหัดอบรมมาดีแล้ว

๓) ในส่วนวิชาอาชีพ จะรับจัดตั้งโรงเรียนนิสิตามัญศึกษา ทั้งแผนกสถิกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์การให้ครบครัน ตั้ง ตั้งแต่ประถมศึกษารุ่นไป เพื่อจะได้ไม่มีแต่การเรียนหนังสือเป็นสามัญศึกษาไปส่วนเดียวเหมือนเดิมน

๔) ในส่วนการศึกษาระดับสูง จะได้จัดมหาวิทยาลัยให้สามารถ ส่งเสริมปริญญาที่เราต้องการได้ติดต่อกับมหาวิทยาลัยในนานาประเทศ เพื่อมิฉะนั้นจะได้สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมได้ในเมืองเราเอง โรงเรียนมัธยมบริบูรณ์สำหรับสอนนักเรียนบ่อนมหาวิทยาลัย ก็จะได้จัดให้มีในหัวเมืองด้วย เพื่อเด็กมีเขาดนผู้เกิดในที่อื่นต่าง ๆ จะได้เข้าถึงการเรียนชั้นนี้ได้สะดวก

๕) ในส่วนเครื่องอุปโภคบริโภคการศึกษา เช่นแบบเรียน ห้องสมุด ทุนเล่าเรียน การกีฬา การอนุรักษภาษาชาติ การดุ๊กเดือ ฯลฯ เหล่านี้ก็จะจัดให้มีจนแพร่หลายจนพอความต้องการ

๖) จะอุปถัมภ์การศาสนา อันเป็นปัจจัยสำคัญในการอบรม มนุษยธรรม ให้สำเร็จประโยชน์แห่งการอบรมนั้นยิ่งขึ้น

แผนดำเนินการทั้งหมดนี้จะต้องดำเนินไปพร้อมกัน เพื่อให้เป็น อุปกรณ์แห่งกันและกัน และจะเร่งรัดจัดทำตามกำลังทุนที่มีพอจะทำได้

นโยบายทางมหาดไทย

นโยบายทางมหาดไทยนั้นต้องแล้วแต่กับนโยบายทั่วไปของรัฐบาล ซึ่งเมื่อได้จัดระเบียบและวางทางการไว้แล้ว อย่างไร ก็ต้องหันเข้ามาตาม

นโยบายนั้น การจัดระเบียบนั้นได้ก่อแล้วในตอนต้นที่จะต้องทำ
เป็นพระราชบัญญัติ

ในเรื่องสาธารณสุขนั้น แต่เดิมก็ได้ทำมาบ้างแล้ว ในภาค
ต่อไป จะพยายามขยายการบำบัดโรคและการอนามัยให้แพร่หลาย
ยิ่งขึ้น เช่น จัดให้มีโรงพยาบาลหรือสุขศาลาขึ้นในท้องที่ต่าง ๆ เพื่อ
ราษฎร จะมารับ การ บำบัดโรค หรือติดต่อ กับเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขได้
โดยสะดวก การควบคุมโรคติดต่อบางอย่างที่สำคัญ เช่น ไข้จับสั่น
โรคเรื้อน อหิวาต์ ฯลฯ ก็เป็นปัญหาที่อยู่ในโครงการที่จะจัดการ
ให้เป็นผลยิ่งขึ้น นอกจากนั้นการแก้ไขลักษณะสุขาภิบาลโดยทั่วไป
นับว่าเป็นการสำคัญอันหนึ่งในวงงานสาธารณสุข ซึ่งรัฐบาลจะได้
จัดการให้เป็นผลดียิ่ง นด้วย

ในการปราบปรามโจรผู้ร้ายนั้นเป็นปัญหาใหญ่ที่จะต้องพิจารณา
เพ่งเล็งถึงสาเหตุและทางป้องกัน พร้อมด้วยกันกับทางแก้ ซึ่งเป็นอยู่ใน
เวลานี้ ในเรื่องนี้รัฐบาลได้ดำริที่จะหาหนทางอบรมพลเมืองในทาง
จรรยาและศีลธรรมกับในทางจัดการงานที่เป็นอาชีพใหม่ยังคงยิ่งขึ้นทั้ง
คำริจัดระเบียบการราชทัณฑ์อันเกี่ยวแก่การอบรมตั้งสอน เกี่ยวกับ
หัตถกรรม อุตสาหกรรม และอื่น ๆ ของนักโทษ และจะจัดโรงเรียน
คดีสันดาน

นโยบายทางการศาลยุติธรรม

ในทางการศาลยุติธรรมข้อสำคัญที่จะต้องจัดก็คือ ระเบียบ

การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ซึ่งจะต้องให้ได้ดำเนินไปโดยความ
ยุติธรรม แต่การที่จะจัดตั้งกรมอยู่ในการจัดประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาแพ่งและอาชญา กับพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่ง
การร่างประมวลเหล่านี้ ก่าตั้ง ดำเนินอยู่ โดย รัฐบาลตั้ง ได้กล่าวมา
แล้วในตอนต้น อีกประการหนึ่ง การเดือกคัดบุคคลเข้ารับราชการใน
ตำแหน่งตุลาการ ก็จะได้ ใช้วิธีเดือกโดยสอบได้แข่งขันอันรวมอยู่
ในนโยบายทั่วไปของรัฐบาลนั้นแล้ว

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร